

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 6.Pf.20.641/2024/10.

A felperes:

felperes

felperes címe

A felperes képviselője:

Kovács és Szalay Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Kovács B. Gábor ügyvéd)

ügyvéd címe

Az alperesek:

I.r. alperes I. rendű

I.r. alperes címe

II.r. alperes II. rendű

II.r. alperes címe

III.r. alperes III. rendű

II.r. alperes címe

Az alperesek képviselője:

Petia Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Petia Csaba Tamás ügyvéd) az I-III. rendű alperes képviselőjében

ügyvéd címe

A per tárgya: kölcsöntartozás megfizetése

Az elsőfokú bíróság: Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 39.P.20.395/2023/37. számú ítélet

A fellebbezést benyújtó fél: I-III. rendű alperes (40., 43. sorszám alatt)

Ítélet

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatja, és az alperesek által fizetendő késedelmi kamat mértékét az Bank1 által a refinanszírozási műveletekre meghatározott referencia kamattal megegyező mértékű kamatban határozza meg, valamint a III. rendű alperest a 2021. június 9. napjától 2022 december 31. napjáig esedékessé vált ügyleti kamat helyett 2021. június 9. napjától 2021. december 31. napjáig esedékessé vált ügyleti kamat megfizetésére kötelezi.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az I., a II. és a III. rendű alpereseket, hogy 15 napon belül fizessenek meg a felperesnek egyetemlegesen 1.270.000 (egymillió-kétszázhetven ezer) forint fellebbezési perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] A felperes és I. r. alperes között 2018. július 30-án, majd 2018. szeptember 24-én adásvételi szerződés jött létre, amelyekben a felperes vállalta, hogy denaturált etil-alkoholt szállít az I. r. alperes részére 2018 augusztusa és 2019 februárja között. A teljesítések során a felperes közreműködője a cég1. volt.

[2] A 2018. július 30-án kelt szerződés alapján a felperes által értékesített denaturált etil-alkohol ország1ba történő szállítása során a külföldi2 adóhatóság mintavételezés alapján megállapította, hogy az alkohol nem tartalmazott denatonium-benzoátot. A 2018. szeptember 24-én kelt adásvételi szerződés alapján a felperes által értékesített etil-alkohol ország2on keresztül történő szállítása során a külföldi1 adóhatóság mintavételezés során megállapította, hogy az alkohol nem tartalmazta a szükséges adalékanyagokat az előírt mértékben.

[3] A külföldi1 és a külföldi2 adóhatóság is bírsággal sújtotta az I. r. alperest, amelynek keretében a külföldi2 adóhatóság mindösszesen 5.282.012 külföldi2 pénznem1 bírság és jövedéki adó megfizetésére kötelezte az I. r. alperest. A külföldi1 adóhatóság által kiszabott bírságot 2020. április 9-én a felperes fizette meg közvetlenül a külföldi1 adóhatóság részére.

[4] A felperest képviselő személy1 és az I. rendű alperes között 2019. októberben és novemberben tárgyalások folytak azzal kapcsolatban, hogy a külföldi2 adóhatóság által kiszabott bírság miatt az I. r. alperes számlájára vezetett inkasszó feloldásra kerüljön. személy1 a tárgyalások során emailben akként nyilatkozott, hogy a saját jogaik megóvása érdekében a felperes nem fogja elismerni felelősségét, de bankgaranciát kíván biztosítani az I. rendű alperes részére. A bankgaranciát a Bank2 külföldi2 fiókvállalata a magánszemély I. rendű alperes részére nem tudta nyújtani.

[5] A bankgarancia nyújtásának megghiúsulását követően a felperes és az I. rendű alperes között kölcsön nyújtásra vonatkozó tárgyalások kezdődtek. Ennek során személy1 levélben azt közölte, hogy a külföldi2 esetben a bírságot és jövedéki adót nem kívánja – a külföldi1 üggyel egyezően – megfizetni az I. rendű alperes helyett, majd a felperes képviselőjében személy1 2020. november 12-én az I. rendű alperes fiának írt levélben rögzítette, hogy a külföldi2 adóhatóság eljárásának eredményétől függetlenül visszafizetendő kölcsönt kívánt nyújtani, amely kölcsönt akkor is vissza kell fizetnie az I. rendű alperesnek, ha elveszíti a külföldi2 adóhatóság elleni ügyet.

[6] Az egyeztetéseket követően a felperes mint kölcsönadó és az I. r. alperes mint adós, valamint az I. rendű alperes befolyása alatt álló, ország1ban bejegyzett II. és III. r. alperesi gazdasági társaságok mint kezesek között 2020. november 16-án kölcsönszerződés jött létre. A kölcsönszerződés „Előzmények” fejezetében a felek rögzítették, hogy a külföldi2 adóhatóság - a felperes által eladott alkohol nem megfelelő denaturálása miatt - bírságot szabott ki az I. rendű alperessel szemben, valamint azt, hogy nem egyértelmű, hogy történt-e tényleges jogsértés.

[7] A kölcsönszerződés 1.1. pontjában a felperes mint hitelező vállalta, hogy az I. r. alperes mint adós részére összesen legfeljebb 1.500.000 euró összegnek megfelelő pénznem1 tőkeösszegű kölcsönt nyújt, amelyet kizárólag a külföldi2 adóhatóság által folytatott végrehajtási eljárásban az I. r. alperes számláin fennálló adóhatósági zálogjogok megszüntetésére lehet felhasználni. A kölcsönszerződés 2.1.1. pontja szerint az I. r. alperesnek a kölcsön teljes visszafizetéséig évi 2 %-os kamatot kell fizetnie a kölcsön fennálló egyenlege után. A kölcsönszerződés 2.2.1. pontja értelmében a felek eltérő megállapodásának hiányában az I. r. alperesnek 2021. december 31-én mint végső visszafizetés napján kell a kölcsön után járó kamatokat megfizetnie. A kölcsönszerződés 6.1. pontja alapján a II. és a III. r. alperesek mint kezesek feltétel nélküli kezességet vállaltak az I. r. alperes kölcsönszerződésből eredő kötelezettségeiért. A kölcsönszerződés 7.3. pontja

értelmében a kölcsönszerződésre a magyar jog az irányadó, és azt a magyar jog szerint kell értelmezni.

[8] A kölcsönszerződés alapján az I. r. alperes 2021. június 8-án 1.186.000 euró összeget hívott le a felperes által rendelkezésére bocsátott összegből, amely a II. r. alperes bankszámlájára érkezett meg, és abból 2021. június 9-én a II. rendű alperes fizette meg az I. r. alperessel szemben kiszabott bírságot a külföldi² adóhatóság részére.

[9] 2021. október 29-én az I. rendű alperes kérte személylt, hogy hosszabbítsák meg a kölcsön visszafizetésének időpontját, addig, amíg az adóhatósági ügy véglegesen le nem zárul. személyl a 2021. november 12-én kelt levelében akként nyilatkozott, hogy nem fogja a felperes lehívni a kölcsönt, de nem tudja annak lejártát „a végtelenségig meghosszabbítani”. A felperes, valamint az I. és a II. rendű alperesek között 2021. december 3-án a kölcsönszerződés meghosszabbítására vonatkozó szerződés jött létre, amelynek 1.1. pontjában a szerződő felek a kölcsönszerződés visszafizetésének napját 2022. december 31. napjára módosították. A III. rendű alperes nem vett részt szerződő félként a szerződésmódosításban.

[10] A felperes a 2023. január 9-én kelt és az I. r. alperes részére 2023. január 16-én kézbesített levelével felszólította az I. r. alperest, hogy a 2020. november 16-án létrejött kölcsönszerződésből fennálló 1.186.000 euró összegű tartozását és annak járulékait 8 napon belül fizesse meg a részére. Az I. r. alperes nem tett eleget a felszólításnak. A felperes a 2023. március 16-án kelt, és a II. r., illetve a III. r. alperesek részére 2023. március 17-én kézbesített levelével felszólította a II. r., illetve a III. r. alpereseket mint kezeseket, hogy a 2020. november 16-án kelt kölcsönszerződés alapján lehívott 1.186.000 eurót és járulékait 8 napon belül fizessék meg a részére. A II. r. és a III. r. alperesek nem tettek eleget a felszólításnak.

[11] Az I. r. és a II. r. alperesek mint felperesek 2023. május 12-én pert indítottak a jelen per felperese mint alperes ellen az Nemzetközi Választottbírószág¹ előtt. Keresetükben azt kérték, hogy a választottbírószág kötelezze a jelen per felperesét, hogy fizessen meg a részükre 1.186.000 eurót, és annak évi 2% ügyleti kamatát adásvételi szerződés jogcímén. A felperes és a cég¹ között a törvényszék¹ előtt per van folyamatban, melyben a felperes kérte a cég¹ mint szerződéses közreműködőként eljáró személy kötelezését hibás teljesítéssel okozott kár megtérítése címén 6.485.404 külföldi² pénznem¹ és ennek késedelmi kamata, valamint 22.189,42 euró és ennek késedelmi kamata megfizetésére.

[12] A felperes a keresetében 1.186.000 euró, ennek 2021. június 9. és 2022. december 31. között számított évi 2 % ügyleti kamata, 2023. január 1. napjától számított törvényes mértékű késedelmi kamata, valamint a perrel felmerült költségei megfizetésére kérte kötelezni az I. rendű alperest. Arra az esetre, ha I. r. alperessel szemben vezetett végrehajtási eljárás eredménytelen lenne, kérte, hogy a bíróság egyetemlegesen kötelezze a II. és a III. rendű alpereseket ugyanennek az összegnek a megfizetésére. Keresete indokolásaként arra hivatkozott, hogy az I. r. alperes mint adós nem tett eleget a közte és a felperes között 2020.

november 16-án létrejött kölcsönszerződésből eredő kötelezettségének, mert nem fizette vissza a lehívott kölcsönt és annak kamatát. A II. és a III. rendű alperesekkel szemben arra alapította a követelését, hogy ők feltétel nélküli kezességet vállaltak a kölcsön visszafizetésére az I. rendű alperes nem teljesítése esetén. Kifejtette, hogy a kölcsönszerződés a felek valódi ügyleti akaratát tartalmazza, mert a kölcsönszerződéshez kapcsolódó tárgyalások nem arra irányultak, hogy a felperes mentesítse az I. r. alperest a külföldi² adóhatóság által kiszabott bírság, adók és költségek viselése alól. Hangsúlyozta, hogy soha nem ismerte el a hibás teljesítés miatti felelősségét.

[13] Az alperesek az ellenkérelmükben a kereset elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását kérték. Hivatkoztak arra, hogy a felperes nem jogosult a követelés érvényesítésére, elsődlegesen azért, mert a kölcsönszerződés a felek szerződéses akaratának a hibája miatt mint színlelt szerződés érvénytelen, az a felek között létrejött eltérő tartalmú megállapodást leplez. Másodlagosan arra hivatkoztak, hogy a kölcsönszerződés nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközik, és ebből az okból semmis. Állították, hogy a felperes és az I. r. alperes között 2018. július 30-án és 2018. szeptember 24-én létrejött adásvételi szerződéseket a felperes hibásan teljesítette, ami miatt az I. r. alperest a külföldi¹ és a külföldi² adóhatóság is bírsággal sújtotta, és jövedéki adó megfizetésére kötelezte. Érvelésük szerint a felperes helyt kívánt állni a hibás teljesítésért, ennek eredményeként került sor a perbeli kölcsönszerződés megkötésére. Előadták, hogy a kölcsönszerződésben meghatározott fizetési határidő formális jellegű, a szerződés pedig csak az elnevezését tekintve volt kölcsönszerződés, mert annak a valós célja az volt, hogy a felperes helyt álljon azért a bírságért és adóért, amit a külföldi² adóhatóság a felperes hibás teljesítése miatt szabott ki az I. rendű alperesre. A kölcsönszerződés jóerkölcsbe ütközésével kapcsolatban arra hivatkoztak, hogy a felperes az I. r. alperes kiszolgáltató helyzetét kihasználva kötötte meg a kölcsönszerződést. Kérték, hogy a bíróság nyilvánítsa érvényessé a színleltség, illetve jóerkölcsbe ütközés miatt érvénytelen kölcsönszerződést a szerződés megkötésének időpontjára visszamenő hatállyal akként, hogy a felperes 1.186.000 euró megfizetésére köteles az I. rendű alperesnek.

[14] A II. r. és a III. r. alperesek kereset elutasítására irányuló ellenkérelmükön túl sortartási kifogást terjesztettek elő, arra hivatkozással, hogy kezesként csak akkor kötelesek helytállni az I. rendű alperes kötelezettségéért, ha az I. r. alperessel szembeni behajtás eredménytelen. A III. r. alperes hivatkozott arra is, hogy a kölcsönszerződés 2021. december 3-i módosításában félként nem vett részt, ezért a helytállási kötelezettsége a kölcsönszerződés módosításával megszűnt.

[15] Az elsőfokú bíróság a kijavított ítéletével kötelezte az I. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 1.186.000 eurót, valamint ennek 2021. június 9. és 2022. december 31. között számított évi 2 % mértékű ügyleti kamatát, továbbá 2023. január 1. napjától a kifizetés napjáig számított, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes az Bank1 által meghatározott alapkamattal egyező mértékű késedelmi kamatát.

[16] Az I. rendű alperessel szemben vezetett végrehajtás eredménytelensége esetére egyetemlegesen kötelezte a II. és a III. r. alpereseket, hogy 15 napon belül fizessenek meg a felperesnek 1.186.000 eurót, valamint ennek 2021. június 9. és 2022. december 31. között számított évi 2 % (két százalék) mértékű ügyleti kamatát, továbbá 2023. január 1. napjától a kifizetés napjáig számított, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes az Bank1 (Bank1) által meghatározott alapkamattal egyező mértékű késedelmi kamatát. A keresetet ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság elutasította.

[17] Ítéletének indokolása szerint elsődlegesen azt vizsgálta, hogy a felperes mint kölcsönadó és az I. r. alperes mint adós, valamint a II. és a III. r. alperesek mint kezesek között 2020. november 16-án létrejött kölcsönszerződés szenved-e akarat hiabán, az mint színlelt szerződés érvénytelen-e. Rámutatott, hogy egy szerződés akkor színlelt, ha felek közös elhatározással, valódi akaratukkal nem egyező jognyilatkozatot tesznek, ha valamennyi szerződő fél közös akarata arra irányul, hogy a jognyilatkozatuk alapján keletkező szerződés ne kösse őket.

[18] Okfejtése szerint bár az I. rendű alperes részéről felmerült az a lehetőség, hogy a kölcsön összegét csak akkor kelljen visszafizetnie a felperesnek, ha a külföldi adóhatóság határozatával kiszabott bírság és jövedéki adófizetési kötelezettség alól mentesül, de ezt a feltételt a felperes nem fogadta el. Ezért ezt a feltételt a kölcsönszerződés nem tartalmazza. Erre tekintettel úgy foglalt állást, hogy nem állapítható meg a kölcsönszerződés kétoldalú, mindkét fél oldalán fennálló színleltisége, mert a felperes kölcsönt kívánt nyújtani az I. r. alperesnek. Kiemelte, hogy a felperes nem ismerte el az által leszállított denaturált etil-alkohol hibáját a kölcsönszerződés megkötését megelőző tárgyalások során, és szándékában állt a kölcsön visszakövetelése.

[19] Rámutatott arra, hogy a felperes legfeljebb egy évre fogadta el a kölcsön futamidejének meghosszabbítását, és a felperes képviselőjében eljáró személy soha nem nyilatkozott úgy, hogy egyáltalán nem kéri vissza ezt az összeget. Álláspontja szerint nincs jelentősége annak, hogy a felperes a könyvelésében nem tartja nyilván ezt az összeget az „egyéb tartósan nyújtott kölcsön” rovatban kölcsönként, mert ez a tény nem eredményezi azt, hogy a felperes tényleges szándéka nem kölcsön nyújtására irányult. A kölcsönszerződés érvényessége szempontjából annak sem tulajdonított ügyszöntő jelentőséget, hogy a felperes a közreműködőjeként eljáró céggel szemben hibás teljesítésére hivatkozással érvényesít igényt, mert ebből nem lehet arra következtetni, hogy a felperes elismerte volna a kölcsönszerződés megkötésével a felelősségét, és emiatt kompenzációt kívánt volna nyújtani az I. r. alperesnek.

[20] Mindezek alapján azt a következtetést vont le, hogy a kölcsönszerződés a felek valósi ügyleti akaratát, tényleges szándékát és megállapodását tartalmazza, a felperes valóban visszafizetendő kölcsönt kívánt nyújtani az I. r. alperesnek.

[21] A kölcsönszerződés jóerkölcsbe ütközésével kapcsolatban azt vizsgálta, hogy szerződés tartalma vagy annak joghatása, illetve a felek szerződéssel elérni kívánt célja sérti-e a társadalom általános értékítéletét, általánosan elfogadott erkölcsi normáit. Kiemelte, hogy az I. r. alperes a kölcsönszerződést természetes személyként kötötte meg, azt megelőzően a felperessel való szerződéskötései során egyéni vállalkozóként, üzleti tevékenysége körében járt el. Megállapította, hogy az I. rendű alperes üzleti tevékenysége következtében került abba a helyzetbe, hogy a fizetőképessége megőrzése érdekében kölcsönt kellett felvennie. A fizetőképesség megőrzése és az üzleti tevékenység további folytatása érdekében történő szerződéskötés nem minősíthető nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközőnek, mert egy üzletembernek történő kölcsönnyújtás ténye önmagában nem sért általános erkölcsi normákat. Rögzítette továbbá azt is, hogy az I. r. alperesnek lehetősége volt megfontolni a kölcsönszerződés megkötésével vállalt kötelezettséget és kockázatot, döntésének a jogkövetkezményeit viselnie kell.

[22] Mindezekre figyelemmel a Ptk. 6:383. §-alapján, az érvényes kölcsönszerződésre tekintettel kötelezte az I. r. alperest az igénybe vett kölcsönösszeg visszafizetésére.

[23] Utalt arra is, hogy nem volt elvi lehetőség sem a kölcsönszerződés érvényessé nyilvánítására a Ptk. 6:110. § (1) bekezdésének a) pontja alapján az I. rendű alperes által kért tartalommal, mert ilyen tartalmú érvényessé nyilvánítás esetén a szerződés csak felperes egyoldalú kötelezettségét tartalmazná, míg az I. rendű alpereseknek nem állna fenn érdemi szerződéses kötelezettsége. Ez pedig oly mértéken térne el a kölcsönszerződés felek által meghatározott értékegyensúlyától, ami meghaladná a bíróság szerződés átalakítási lehetőségét. A kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítása esetén is csak az eredeti állapot helyreállítása, ennek körében pedig az igénybe vett összeg felperes részére történő visszafizetése lett volna lehetséges.

[24] Megalapozottnak találta a II. r. és a III. r. alperesek sortartási kifogását, ugyanakkor a felperes e körben a per során keresetet változtatott, és a II. r. és a III. r. alperesek kötelezését arra az esetre kérte, ha az I. r. alperessel szembeni végrehajtás eredménytelen. Erre tekintettel az elsőfokú bíróság a II. r. és a III. r. alpereseket a Ptk. 6:419. §-a alapján az I. r. alperessel szembeni végrehajtási eljárás eredménytelensége esetére kötelezte a kölcsöntartozás megfizetésére.

[25] Nem találta megalapozottnak a III. r. alperesnek azt a hivatkozását, hogy a Ptk. 6:213. § (1) bekezdése alapján megszűnt a kezesi helytállási kötelezettsége. Rögzítette, hogy a III. r. alperes a kölcsönszerződés 2021. december 3-i módosításában nem vett részt, de a kezesi kötelezettségét nem szüntetheti meg önmagában az, ha a kölcsönszerződés teljesítési határidőre vonatkozó módosításában nem vett részt szerződő félként. Kifejtette, hogy a III. r. alperes kezesi kötelezettsége teljesítéssel, szerződésmódosítással, elállással vagy felmondással kerülhetett volna megszűntetésre, amelyekre azonban nem került sor. Az volt az álláspontja, hogy a kölcsönszerződés módosítása nem tette terhesebbé a III. r. alperes helyzetét, mert a III. r. alperes az általa megkötött kölcsönszerződés alapján 2021. december

31-ét követően volt köteles az I. r. alperes teljesítésének hiányában teljesíteni, és ez a kötelezettsége állt fenn a későbbiekben is, illetve ez áll fenn jelenleg is.

[26] Az I. r. alperest az üzleti kamat megfizetésére a kölcsönszerződés 2.1.1. pontjában foglaltaknak megfelelően kötelezte, de a Ptk. 6:155. § (1) bekezdésében meghatározott mértékű késedelmi kamat megfizetésére kötelezést nem talált megalapozottnak. Mivel az I. r. alperes nem egyéni vállalkozóként, hanem természetes személyként járt el a kölcsönszerződés megkötése során, ezért a késedelmi kamat megfizetésére vonatkozó kötelezettsége a Ptk. 6:48. § (1) bekezdése alapján áll fenn. Ezt meghaladóan a felperes késedelmi kamat fizetésére vonatkozó keresetét elutasította tekintettel arra, hogy a Ptk. 6:417. § (1) bekezdése alapján a kezes kötelezettsége ahhoz a kötelezettséghez igazodik, amelyért kezességet vállalt, a II. r. és a III. r. alperesek kötelezettsége az I. r. alperes kötelezettségéhez kell, hogy igazodjon, így a bíróság a II. r. és a III. r. alpereseket is az I. r. alperes által fizetendő, a Ptk. 6:48. § (1) bekezdésében meghatározott mértékű késedelmi kamat megfizetésére kötelezte.

[27] A pernyertes felperes nem számította fel perköltséget az elsőfokú eljárásban, ezért az elsőfokú bíróság a Pp. 81. § (1) és (2) bekezdése alapján mellőzte az alperesek kötelezését a felperes perköltségének a megfizetésére.

[28] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az I., a II. és a III. rendű alperesek nyújtottak be fellebbezést. Fellebbezésükben ismételten kérték az eljárás felfüggesztését az Nemzetközi Választottbíróság1 előtt folyamatban lévő eljárás jogerős befejezéséig. Előadták, hogy a választott bíróság joghatósági döntésében kifejtette, hogy vizsgálni fogja a kölcsönszerződés megkötése körében azt, hogy az az adásvételi szerződésből eredő felelősség következménye volt-e. Álláspontjuk szerint a jelen per eldöntése a választott bíróság döntésétől függ.

[29] Kifogásolták, hogy az elsőfokú ítéletben megállapított tényállás részben hiányos. A kölcsönszerződés színleltségével kapcsolatban kifejtették, hogy a felperes magatartása vonatkozásában jelentősége van annak, hogy utóbb utasítást adott az I. rendű alperes számára, hogy perelje be őt, és a keresetlevelet is megszerkesztette. A felperes azzal a szándékkal utasította erre az I. rendű alperest, hogy nyomást gyakoroljon a cég1-re. Hiányosnak találták a tényállást abban a körben is, hogy a felperes 2022. február 14. napján írásban úgy nyilatkozott, hogy a kölcsönnel kapcsolatban az a szándéka, hogy a fennmaradó összeget csak akkor kell visszafizetni, ha a II. r. alperes ezt megteheti. Okfejtésük szerint ebből az tűnik ki, hogy az I. rendű alperesnek a felperes akarata szerint sem kellett visszafizetnie a kölcsönt. A felperes a kölcsönt könyvelésében és beszámolójában nem tartotta nyilván a kölcsönt hosszú távú kötelezettségként, amiből ugyancsak arra lehet következtetni, hogy a felperesnek a kölcsönszerződés megkötése során a kívülág felé megnyilvánuló akarata nem volt valós.

[30] Érvelésük szerint a kölcsönszerződés azért ütközik nyilvánvalóan a jóerkölcsbe, mert az I. rendű alperes a felperes szerződésszegése miatt került olyan helyzetbe, hogy a személyes vagyona és személyes tulajdonában lévő háza is végrehajtás alá került. A felperes tudott az I.

rendű alperes általa okozott nehéz, megrendült gazdasági helyzetéről, amit a kölcsön nyújtása során a Ptk. 4. §-ába ütközően kihasznált. Kifejtették, hogy a jóhiszeműség és a tisztesség követelményébe ütköző magatartás tanúsítása a gazdasági tevékenységet folytató személyek között sem minősülhet elfogadhatónak, és az üzleti életben kötött szerződések is ütközhetnek a jóerkölcsbe.

[31] Kifejtették továbbá, hogy az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonása körében az elsőfokú bíróság a Ptk. 6:108. § (3) bekezdése alapján nincs kötve a fél kérelméhez, hanem csak nem alkalmazhat olyan megoldást, amely ellen valamennyi fél tiltakozik. Álláspontjuk szerint a Ptk. 6:113. § (2) bekezdése alkalmazható a perbeli esetben, mert olyan okból nem képes az I. rendű alperes visszafizetni a kölcsönt, amelyért a felperes felelős.

[32] Fenntartották azt az álláspontjukat, hogy a III. rendű alperes kezesi kötelezettségvállalása megszűnt, mert a kezességi kötelezettség egyfajta készenléti jellegű helytállás volt, amely 2021. december 31. napjáig állt csak fenn, eddig az időpontig azonban az I. rendű alperesnek nem kellett teljesítenie a kölcsönszerződés lejártának módosítására tekintettel. Érvelésük szerint a Ptk. 6:417. § (1) bekezdése alapján a kezes kötelezettsége nem válhat terhesebbé, mint amilyen a kezesség elvállalásakor volt.

[33] Fellebbezésük pontosításában kifejtették, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének az EKB alapkamatára vonatkozó rendelkezése nem egyértelmű és nem világos, mert az EKB kamatlábak címszó alatt három kamatkategóriát közöl, és az elsőfokú ítélet nem tartalmazza, hogy melyik minősül az EKB alapkamatának.

[34] A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását, az alperesek másodfokú perköltségben marasztalását kérte. Az volt az álláspontja, hogy nincs helye az eljárás felfüggesztésének a választott bírósági eljárás befejezéséig, mert nincs összefüggés a kölcsönszerződés érvényessége és az adásvételi szerződésből eredő károk megtérítése között.

[35] Álláspontja szerint a kölcsönszerződés nem színelte, mert kölcsön nyújtásával ideiglenes pénzügyi segítséget kívánt nyújtani a cég1. hibája miatt a fizetéseképtelenség határára sodródott I. r. alperesnek. Kiemelte, hogy sem személy1, sem a felperes képviselőjében eljáró más személy soha nem nyilatkozott úgy, hogy az alpereseknek nem kell visszafizetniük a kölcsönt, hanem ezzel ellentétben személy1 kifejezetten nemleges választ adott az I. r. alperesnek arra a felvetésére, hogy a kölcsönt csak akkor kelljen visszafizetnie, ha megnyeri a külföldi2 adóhatóság előtti ügyet.

[36] Kifejtette, hogy a kölcsönszerződés nem ütközik nyilvánvalóan a jóerkölcsbe, mert a piaci hitelek kamatozásánál kedvezőbb áthidaló kölcsönt nyújtott az I. rendű alperesnek az őt fenyegető fizetéseképtelenségi helyzet megoldására. Hivatkozott arra is, hogy a vállalkozási

tevékenységet folytató alpereseknek megfelelő lehetőségük volt mérlegelni a kölcsön elfogadását és annak esetleges kockázatait. Érvelése szerint nem alkalmazhatók az érvénytelenség jogkövetkezményei, mert a bíróság egy magánjogi jogügyletet nem alakíthat át az egyik fél kérelmére teljesen eltérő tartalommal.

[37] Hivatkozott arra, hogy a III. r alperes kezesként felel, mert a kezesi felelőssége nem szűnt meg, a kölcsönszerződés módosításába nem kellett a kezeset bevonni, a III. rendű alperes pedig jóhiszeműen nem hivatkozhat a fizetés átütemezésére, mert a BH 2017. 224. számon közzétett eseti döntés alapján tevékeny részese volt a jogviszonynak.

[38] Fellebbezés hiányában a Pp. 358. § (5) bekezdése alapján első fokon jogerőre emelkedett az elsőfokú bíróság ítéletének a keresetet elutasító rendelkezése, ezért a Fővárosi Ítéltábla kizárólag az elsőfokú ítélet a fellebbezett, az alpereseket fizetésre kötelező rendelkezéseit bírálta felül.

[39] Az I., a II. és a III. rendű alperes fellebbezése kisebb részben alapos, nagyobb részben megalapozatlan.

[40] A felperes keresete kölcsöntartozás megfizetésére irányult, az alperesek védekezése pedig azon alapult, hogy a kölcsönszerződés érvénytelen.

[41] A Fővárosi Ítéltábla elsődlegesen arra mutat rá, hogy a perbeli kölcsönszerződés érvényességének, illetve – az alperesek érdemi ellenkérelme folytán – érvénytelenségének megítélése nem függ az Nemzetközi Választottbíróság1 előtt folyamatban lévő per eldöntésétől. A választott bíróság előtti eljárás tárgya ugyanis a felperes és az I. rendű alperes között létrejött adásvételi szerződés hibás teljesítésének megállapítása és jogkövetkezményeinek a levonása. A jelen perben teljesen eltérő ténybeli körülményeket és eltérő jogviszonyból származó más érvényesített jogot (jogalapot) kell vizsgálnia bíróságnak, mint a hibás teljesítés körében a választottbíróságnak. Erre tekintettel megállapítható, hogy eltérő szerződéseket, eltérő jogviszonyok jogi minősítését és jogkövetkezményeit kell vizsgálni és értékelni a két eljárásban.

[42] Kiemeli a Fővárosi Ítéltábla azt is, hogy a perbeli kölcsönszerződést megkötő felperes, valamint az I-III. rendű alperesek nem kötötték ki a kölcsönszerződésből eredő jogvitáikra Nemzetközi Választottbíróság1ot. A felperes és az alperesek a kölcsönszerződés alapján felmerült vagy a jövőben felmerülő jogvitájukat nem vetették alá a választottbíráskodásnak, nem kötöttek e vonatkozásban választottbíróági szerződést. Ilyen megállapodás hiányában pedig az eljárás felfüggesztésnek a Pp. 123. § (2) bekezdésében írt feltétele sem áll fenn, mert a per eldöntése nem függ olyan kérdés előzetes eldöntésétől, amelynek tárgyában választottbíróság előtti eljárás lenne, illetve lehetne folyamatban. Erre tekintettel a Nemzetközi Választottbíróság1 előtt megindított eljárás és az abban hozandó

döntés eredménye semmilyen módon nem érinti a jelen perben a kölcsönszerződés érvényessége vonatkozásában meghozandó döntést, ezért nem indokolt a jelen peres eljárás felfüggesztése a választottbíróság előtt folyó polgári eljárás jogerős befejezéséig.

[43] Az alperesek fellebbezésében foglaltakkal kapcsolatban a Fővárosi Ítéltábla azt emeli ki, hogy az elsőfokú bíróság helytállóan mellőzte az alperesek által hivatkozott, a kölcsönszerződés megkötése után bekövetkezett tények és körülmények értékelését és figyelembevételét. A szerződés érvénytelenségét ugyanis csak olyan körülmények válthatják ki, amelyek már a szerződés megkötésekor is fennálltak. A kölcsönszerződés megkötését követően a követelés számviteli nyilvántartása, annak a felperes mérlegében történő fel nem tüntetése, személylnek a szerződés megkötését követő írásbeli nyilatkozatai, így kifejezett utasítása az I. rendű alperes által ellene indítandó per keresetlevelének elkészítésére, valamint a kölcsön futamidejének a meghosszabbítása mind a kölcsönszerződés megkötését követő tények voltak, ezért közömbösek a kölcsönszerződés érvényessége szempontjából. Ezekből a szerződéskötés után bekövetkezett tényekből és egyéb körülményekből arra sem lehet okszerű következtetést levonni, hogy a felperes tényleges szerződéskötési akarata eltért az írásba foglalt tartalomtól.

[44] A kölcsönszerződés színleltisége vonatkozásában az elsőfokú bíróság helytállóan mutatott rá arra, hogy az a szerződés minősül színleltnek, amelyben a felek mindegyikének a tudatos és egyező akarata arra irányul, hogy a jognyilatkozatuk alapján keletkező szerződés ne kötelezze őket. A színlelt szerződés ugyanis tudatos és kétoldalú magatartás útján jön létre. A színlelés csak akkor állapítható meg, ha valamennyi szerződő fél szándéka arra irányul, hogy az általuk megkötött szerződés joghatásai ténylegesen ne álljanak be, hanem csak harmadik személyek számára keltsék annak a látszatát, mintha a szerződéssel elérhető joghatások kiváltása lenne a céljuk, vagy ha valamennyi szerződés fél tényleges és kölcsönös szerződési akarata más tartalmú szerződés létrehozására irányul, mint amely tartalmat harmadik személyek felé mutatnak.

[45] A színlelt szerződés akarathibája abban áll, hogy a szerződést megkötő felek a külvilág felé csak azt a látszatot kívánják kelteni, mintha az ügyletkötési akaratuk fennállna, azonban a szerződéskötési akarati szándékuk nem valóságos. Ezért az egyoldalú színlelés a szerződés érvényessége szempontjából közömbös (Kúria Pfv.II.21.000/2012/8. számú precedensképes határozat – megjelent: BH2013. 339.). A leplezett szerződés esetén pedig a szerződést megkötő felek akarategysége arra irányul, hogy a ténylegesen megkötött és a külvilág felé mutatott szerződéstől eltérő, más tartalmú szerződést kössenek meg.

[46] A perbeli kölcsönszerződés színleltségének az elbírálása során abból kellett kiindulni, hogy a felperes és az I. rendű alperes írásban kötöttek egy kölcsönszerződést, amelynek biztosítékaként a II. és a III. rendű alperesek szintén írásban kezességet vállaltak. Annak bizonyítása, hogy mind a felperes, mind az I. rendű alperes, továbbá a II. és a III. rendű alperesek szerződéses akarata az írásban – teljes bizonyító erejű magánokiratba foglaltan – kifejezettel szemben nem kölcsönszerződés és nem azt biztosító kezési szerződés

megkötésére irányult, a Pp. 265. § (1) bekezdése alapján az arra hivatkozó alpereseket terhelte, és a bizonyítás sikertelenségét is az alperesek terhére kellett értékelni.

[47] Az alperesek arra hivatkoztak, hogy a kölcsönszerződés valódi célja az volt, hogy a felperes helytálljon a közte és az I. rendű alperes között létrejött adásvételi szerződés hibás teljesítése miatt az I. rendű alperessel szemben a külföldi² adóhatóság által kiszabott bírságért és adóért – mentesítse az I. rendű alperest a bírság és az adó megfizetése alól. Állításuk szerint erre a célra figyelemmel a felperesnek nem volt tényleges szándéka a kölcsön összegének visszakövetelése, a nyilatkozata szerint azt csak abban az esetben várta el, ha a II. r. alperes azt megteheti. Az elsőfokú bíróság ezeknek az alperesi tényállításoknak az igazolásra széleskörű bizonyítási eljárást folytatott le. A felek előadását és a bizonyítékokat egyenként és együttesen is mérlegelés alá vonta, a lényeges tényeket az ítélete indokolásában is részletesen bemutatta. Az elsőfokú bíróság a bizonyítékok értékelése alapján helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a kölcsönszerződés színleltisége nem állapítható meg, mert a felperes valós szerződési akarata kölcsönszerződés megkötésére irányult, és így az I. rendű alperes esetleges egyoldalú színlelése – titkos fenntartása – a Ptk. 6:92. § (1) bekezdése alapján nem érinti a kölcsönszerződés érvényességét.

[48] Helytállóan mérlegelte az elsőfokú bíróság azt a körülményt is, hogy a felperes képviselőjében eljáró személy¹ egyetlen nyilatkozatában sem ismerte el a külföldi² szállítás vonatkozásában a felperes jogi felelősségét, továbbá egyetlen alkalommal sem írta le, hogy a kölcsön visszafizetést nem kívánja, vagy azt a külföldi² adóhatóság előtti eljárás eredményétől teszi függővé. Ezzel szemben az rögzíthető, hogy a kölcsön visszafizetését a felperes feltétel nélkül elvárta az I. rendű alperestől mint adóstól, mégpedig a szerződés tartalma szerint, annak módosított fizetési határidejében, az I. rendű alperes teljesítésének elmaradása esetén pedig a II. és a III. rendű alperesektől mint kezesektől. A rendelkezésre álló bizonyítékok azt az okszerű következtetést támasztják alá – szemben az alperesek érvelésével –, hogy a felperes a szerződés megkötésétől mindvégig és kifejezetten az általa nyújtott kölcsön visszafizetéséhez ragaszkodott. Ezért az alperesek nem tudtak a perben eleget tenni a bizonyítási kötelezettségüknek abban a körben, hogy az írásbeli szerződés tartalmától eltérő, leplezett tartalommal akart szerződést kötni a felperes. Ezért a Ptk. 6:92. § (2) bekezdése alapján, színleltség miatt nem volt megállapítható a perbeli kölcsönszerződés érvénytelensége, és nem volt megállapítható az sem, hogy a kölcsönszerződés valamely más szerződést leplez.

[49] A kölcsönszerződés nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközése vonatkozásában is egyetértett a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság döntésével. Az alperesek fellebbezésében foglaltakkal kapcsolatban a másodfokú bíróság arra utal, hogy a nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközés egy kisegítő jellegű érvénytelenségi ok, amelynek alapján egy szerződés semmissége csak akkor állapítható meg, ha más nevesített érvénytelenségi ok nem áll fenn. Akkor ütközik tehát egy szerződés nyilvánvalóan a jóerkölcsbe, ha a jogszabályokban nem tiltott, de a társadalom értékítéletébe, az általánosan elfogadott erkölcsi normákba ütközik a céljára vagy tartalmára tekintettel (EBH2012. P.17.). Ugyanis a szerződéses szabadság nem korlátlan: a Ptk. nem fogadja el érvényesnek azokat a szerződéseket, amelyek nyilvánvalóan sértik az általánosan kialakult erkölcsi normákat, a társadalom általános értékítéletét. Ez a tilalom

fennáll az üzleti tevékenység körében és az azzal összefüggésben kötött szerződésekre is, így a felperes és az I. rendű alperes között létrejött kölcsönszerződésre is.

[50] Az alperesek a kölcsönszerződés nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközését arra tekintettel állították, hogy az I. rendű alperes személyes vagyona és háza is veszélybe került a vele szemben indult végrehajtási eljárás során a felperes hibás teljesítése miatt, valamint az I. rendű alperes nehéz pénzügyi helyzetét kihasználva ajánlott fel kölcsönt a felperes – a hibás teljesítése okozta gazdasági nehézséggel visszaélve.

[51] A Ptk. szerződések érvénytelenségi okait meghatározó rendszerében van olyan rendelkezés, amelyik érvénytelenségi okként határozza meg a másik szerződő fél helyzetének a kihasználását. A Ptk. 6:97. §-a azt tartalmazza, hogy ha a szerződő fél a szerződés megkötésekor a másik fél helyzetének kihasználásával feltűnően aránytalan előnyt kötött ki, a szerződés semmis (uzsorás szerződés). A Ptk. 6:97. §-a a szerződés érvénytelenségéhez a másik fél helyzetének a kihasználásán túl azt a többletfeltételt követeli meg, hogy aránytalan előny kerüljön kikötésre a másik szerződő fél helyzetének kihasználása mellett. Tehát a másik fél helyzetének a kihasználása csak feltűnően aránytalan előny kikötése mellett eredményezheti a szerződés érvénytelenségét, önmagában azonban nem. Ebből az következik, hogy a másik fél helyzetének kihasználása önmagában nem minősülhet nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközőnek. Ha ugyanis a másik fél helyzetének a kihasználása önmagában, feltűnően aránytalan előny kikötése nélkül is nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütköző lenne, és kiváltaná a szerződés érvénytelenségét, akkor indokolatlan és szükségtelen lenne az uzSORA önálló érvénytelenségi okként való meghatározása. Az uzSORás szerződés Ptk. 6:97. §-ába foglalt szabályozásából okszerűen arra a jogalkotói szándékra lehet következtetni, hogy a másik fél helyzetének a kihasználásával kötött szerződések csak akkor minősüljenek érvénytelennek, ha a másik fél helyzetét kihasználó fél feltűnően aránytalan előnyt kötött ki a maga számára a szerződésben. Erre figyelemmel az alpereseknek az a hivatkozása hogy az I. rendű alperes pénzügyi kötelezettségeit és nehéz üzleti helyzetét a felperes ismerte, és arra tekintettel, azt kihasználva ajánlott fel kölcsönt, a felperes javára kikötött feltűnően aránytalan előny hiányában nem eredményezheti a perbeli kölcsönszerződés érvénytelenségét. Az alperesek a perben nem hivatkoztak arra, hogy a felperes aránytalan előnyt kötött volna ki a kölcsönszerződésben a maga javára.

[52] Helytállóan utalt arra is az elsőfokú bíróság, hogy az üzleti tevékenységet folytató I. rendű alperesnek és a gazdasági tevékenységet folytató II. és III. rendű alpereseknek számolniuk kellett az ezzel a tevékenységükkel együtt járó, fokozott üzleti kockázatokkal. A nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközés, bár vizsgálható és megállapítható az üzleti, vállalkozási tevékenységgel összefüggő szerződések esetén is, azonban a jóerkölcsbe ütközés csak kivételesen, kirívó esetben lehet a gazdasági szereplők szerződéseinek esetében megalapozott érvénytelenségi ok. Annak megállapíthatóságát a szerződéskötési szabadság elvének érvényesülése és az üzleti élet kockázatainak viselése érdekében szűken kell értelmezni.

[53] Az adásvételi szerződések megkötése és azok esetleges hibás teljesítése, valamint a hibás teljesítés jogkövetkezményei az I. rendű alperes üzleti tevékenységével együtt járó

kockázatok. Miután a külföldi² adóhatóság bírságot és adót szabott ki vele szemben, az I. rendű alperesnek volt választási lehetősége, hogy az üzleti tevékenységének a folytatása érdekében elfogadja-e a felperes által felajánlott kölcsönt, majd később érvényesíti a hibás teljesítésből eredő jogait, vagy visszautasítja a kölcsönt, más forrásból szerez pénzt a bírság és az adó megfizetéséhez, vagy vállalja a bírság és az adó meg nem fizetésének a következményeit. Az I. rendű alperes fennálló választási lehetősége, a kölcsönszerződés megkötésének mérlegelhetősége és a kockázatok számba vételének fennállása miatt ilyen többletfeltétel nem volt megállapítható – figyelemmel az aránytalan előny kikötésének hiányára is. Az I. rendű alperes a gazdasági tevékenységének folytatását, saját magánvagyonára végrehajtás alóli kivonását érte el a kölcsön elfogadásával, miközben megindította a felperessel szemben az adásvételi szerződés hibás teljesítése miatt a választottbíróság előtti eljárást. Ezáltal pedig az adott helyzetben üzleti és jogi kockázatot vállalt saját döntése alapján. Így a kölcsönszerződés a célja és tartalma szerint sem ütközik nyilvánvalóan semmilyen erkölcsi normába, az a társadalom általános értékítéletével nem ellentétes.

[54] Az alperesek fellebbezése alapos volt a késedelmi kamat mértékének egyértelmű és végrehajtható meghatározása vonatkozásában. Bank1 három, egymástól eltérő mértékű fő kamatlábat tesz közzé: a fő refinanszírozási műveletek kamatlábat, a betéti kamatlábat (betéti rendelkezésre állás) és az ún. marginális, azaz az aktív oldali rendelkezésre állás hitelkamatlábát. Bank1 alapkamatának a „Main refinancing operation-t”, a fő refinanszírozási műveletek kamatlábat tekinti, amelynek alkalmazására vonatkozóan egységes és következetes a bírói gyakorlat is. Ennek a kamatlábnak az egyértelmű és világos megjelölésével pontosította a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének – kijavított – rendelkező részét.

[55] A II. és a III. rendű alperesek kezesi felelősségének megszűnése, illetve annak terjedelme vonatkozásában abból kellett kiindulni, hogy a Ptk. 6:191. § (2) bekezdése alapján a szerződésnek a módosítással nem érintett része változatlan marad. A kötelezettség biztosítására szolgáló zálogjog és kezesség fennmarad, de a zálogkötelezett és a kezes helyzete hozzájárulásuk nélkül nem válhat terhesebbé. Erre tekintettel a kezességgel biztosított kölcsönszerződés teljesítési határidejének módosítása nem szüntette meg a III. rendű alperes kezesi felelősségét.

[56] Alapos volt a III. rendű alperesnek a kezesi felelőssége terhesebbé válása vonatkozásában előterjesztett fellebbezése. A Ptk. 6:191. § (2) bekezdés második mondata és a 6:417. § (1) bekezdése kimondja, hogy a kezes kötelezettsége ahhoz a kötelezettséghez igazodik, amelyért kezességet vállalt, és a kezes kötelezettsége nem válhat terhesebbé, mint amilyen a kezesség elvállalásakor volt. Amikor a III. rendű alperes kezesi felelősséget vállalt a kölcsöntartozás megfizetéséért az I. rendű alperes nem teljesítése esetére, akkor egy éves, 2021. december 31. napjáig tartó határozott ideig kellett számolnia a tőketartozást terhelő évi 2%-os mértékű ügyleti kamat megfizetésének a kötelezettségével. Ehhez képest a felperes és az I. rendű alperes 2021. december 3-án a kölcsönszerződés meghosszabbítására vonatkozó szerződésükben a kölcsön visszafizetésének határidejét 2022. december 31. napjára módosították, azt egy évvel meghosszabbították.

[57] Mivel a III. rendű alperes évi 2 %-os mértékű ügyleti kamatfizetési kötelezettsége egy évvel meghosszabbodott, ezáltal terheesebbé vált a kezési helytállási kötelezettsége, mint amilyen a kezesség elvállalásakor volt. Erre tekintettel a III. rendű alperes kezési helytállási kötelezettségét az ügyleti kamat megfizetésére a kölcsönszerződés eredeti 2021. december 31. napjáig terjedő időre korlátozta a másodfokú bíróság.

[58] A kifejtettekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján a rendelkező rész szerint részben megváltoztatta.

[59] Az alperesek fellebbezése a rendelkező rész pontosítása és a III. rendű alperes ügyleti kamat viselésének időszakára vonatkozó részben vezetett csak eredményre, ezért a felperes másodfokú eljárásban 99,9 %-ban pernyertes lett. Mivel az alperesek fellebbezése túlnyomó részt eredménytelen volt, a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 81. § (1) bekezdése és Pp. 83. § (2) bekezdése alapján a felperes által a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3.§ (2) bekezdés a) és b) pont alapján felszámított bruttó összegű ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltség megfizetésére kötelezte egyetemlegesen az alpereseket. A Fővárosi Ítéltábla a felperes által felszámított összeget 32/2003. (VIII. 22.) IM 3. § (6) bekezdése alapján mérsékelte, mert a másodfokú eljárásban egy tárgyalásra került sor, a felperes jogi képviselője által az írásbeli fellebbezési ellenkérelem elkészítésére fordított és tényleges kifejtett ügyvédi munka mennyisége a rendelkező részben írt, az áfá-t is magában foglaló ügyvédi munkadíj megállapítását indokolta.

[60] A másodfokú eljárásban döntően pervesztes alperesek voltak kötelesek a Pp. 83. § (2) bekezdése alapján viselni az általuk lerótt 2.500.000 forint fellebbezési illetéket.

Budapest, 2025. február 18.

Dr. Lente Sándor s.k.
a tanács elnöke

Dr. Virág Csaba s.k.
előadó bíró

Dr. Csóka István s.k.
bíró